

OPINIÓ

DEUS E OS IRMÃNS DE GALIZA

VICTORINO PÉREZ PRIETO

Non é nada novo dicir que na sociedade galega a Igrexa está sendo unha das institucións máis remisas a facer do galego o seu vehículo normal de expresión. Isto resulta particularmente vergoñento e ferinte para unha persoa coma esta que subscibe, que recoñece formar parte dese Igrexa, como crente cristián, e aínda como cura católico -o que supón unha especial responsabilidade nela-, ó mesmo tempo que se confesa galeguista.

Superar este atranco que ven de vello, foi o estímulo do *Bienio Irmandiño* que recupera o evanxélico herro dos Irmandiños: "Deus e os irmáns de Galiza". Trátase dun novo esforzo no seo da Igrexa galega -pero aberto a crentes e non crentes- nacido na primavera do ano 1998, convencida de que esta fin do milenio, preñada de simbolismo, é o momento histórico máis propicio para xunxir a Galiza fe e galeguidade. A esperanza é unha virtude particularmente cristiá, e non é mala cousa que os cristiáns a exerzamos en tan significativos momentos; aínda que faga falla moita para reiniciar esforzos por este camiño, despois de tantos anos dicindo as mesmas cousas e con tan escaso eco... Pero "el que la sigue la consigue", di o refrán castelán, e disto sabemos un pouco os que andamos sempre en causas minoritarias. Se o nacionalismo galego, tanto tempo minoritario, chegou a ser hoxe verdadeira alternativa de poder. ¿Por que non se vai acadar a galeguización da Igrexa de Galiza?

Antecedentes e pequenas grandes realidades non faltan na historia galega. Os persoeros máis creativos e relevantes da Igrexa galega fixeron sempre unha aposta galeguista, aínda que non foran seguidos maiormente por esa maioría que é sempre preguiçosa e nugalán. Unha maioría que, coma os peixes mortos, vai coa corrente do poder e da ideoloxía imperante. En troques os peixes vivos sempre nadan contra corrente, buscando as augas máis vivas e cristiáns; eles son os que cambian as cousas.

Sen necesidade de subirse ó carro milenarista, é innegable que Galiza está hoxe nun momento decisivo da súa historia, para arrincar tomando a iniciativa, con conciencia de si mesma e da propia dignidade. Unha conciencia significada especialmente na súa cultura e o seu idioma. Unha conciencia na que a memoria histórica é fundamental.

"NON DEAS A ESQUECIMENTO". Así cantamos no noso himno. Non esquezas Galiza que fuches grande só cando eras consciente e consecuente coa túa identidade. "O galeguismo existe porque a historia demostra que, cando Galicia camiña desgaleguizándose, retrocede cultural e economicamente. O contraste entre os nosos farturosos recursos e o baixo nivel que Galicia presenta nas estatísticas europeas é o resultado de moitos séculos nos que se experimentou a hipótese dunha Galicia desgaleguizada. Temos dereito, polo tanto, a intentar unha vía inédita na nosa historia: a do progreso dende unha Galicia centrada en si mesma, unha Galicia galeguizada", dicía Ferro Ruibal nun acto do *Bienio Irmandiño* en San Domingos de Bonaval.

O tempo dunha Galiza centrada en si mesma foi o de Prisciliano no século IV, como nos lembraba recentemente Chao Rego; e no XII Xelmírez, que estivo a piques de outorgarlle o poder político e a emancipación de Castela ó Reino de Galiza; a África galego portuguesa logo, a máis prestixiada da península. Do século XIV ata o XX foi "a inxuria e o duro encono", co feroso parentese dos Irmandiños. É a súa memoria a que queren recuperar os cristiáns galegos subidos ó carro do *Bienio Ir-*

Romaxe de crentes en Cadeiras (Sober).

mandiño, de cara a acadar unha mobilización xeral, "sen máis amas ca palabra, para promover a galeguidade cristiá", como confesan nun folleto propagandístico.

"A Unha Igrexa que non nos recoñece o idioma propio e maioritario de Galiza é lóxico que os galegos non domesticados non a recoñecemos como a nosa Igrexa", lafábase recentemente Manuel María nun artigo. Por iso compre unha Igrexa galega, fronte a unha Igrexa "toledana" (Toledo, ou Valladolid, ou Madrid, versus Compostela, foi a eterna realidade desde os Reis Católicos). Certamente, a débeda da Igrexa coa galeguidade resulta, enorme; precisa moitos anos de penitencia para pagala. Algo se saldou neste século con algúns bos católicos nacionalistas galegos; a xente de Nós e Logos, e despois a de Irimia, Encrucillada e outros grupos. Desgraciadamente, neste senso, o alta e baixo clero continúa adormecido, agás casos

limitados; no episcopado a conta remata con Lago González, onte, e o emérito bispo Miguel Anxo Araújo, hoxe; algún que outro (os actuais bispos de Lugo e Tui) din algo de cando en vez.

‘Se o nacionalismo galego, tanto tempo minoritario, chegou a ser hoxe verdadeira alternativa de poder. ¿Por que non se vai acadar a galeguización da Igrexa de Galiza?’

"GALEGOS DE POR VIDA". O *Bienio Irmandiño*, laicos e crentes, crentes e non crentes quere aunar solidariedade, xenerosa e intelixentemente a súa voz a prol do dereito que ten o pobo galego de ter unha Igrexa galega. Quere facelo xuntando organización (un grupo de persoas responsables) e información (boletín informativo, páxina web...), sensibilización do pobo e mobilización. (actuación, traballo colectivo... para ir promovendo o proxecto por cidades e comarcas en actos, festas, conferencias, coloquios, etc.).

Neste último aspecto, compre salientar uns actos que tiveron importante eco nos medios. Foron as sinaturas de centos de mulle-

res e homes ante notario, dun documento no que declaraban querer ser consecuentes co galego ata máis alá da súa morte, pedindo mesmo "ser enterrados en galego... ou en silencio". Estes actos levaban o expresivo e rotundo lema de "Galegos de por vida", galegos ata morte. "Nos vimos aquí -dicía Ferro Ruibal no acto celebrado en Compostela- para explicitarmos que nin supoñemos que a nosa lingua sexa indigna da relación con Deus nin que Deus sexa un ignorante que non entende o galego. Nesa lingua queremos vivir e esa é a lingua que queremos que nos sobreviva".

O primeiro realizouse en Santiago o 30 de Novembro de 1998, no Panteón de Galegos Ilustres. Entre os asinantes estaban desde o bispo Araújo e o teólogo Torres Queiruga, ou os vellos galeguistas Díaz Pardo, Pousa Antelo, e Xaime Isla, médicos como Sixto Seco e García Alén, escritores como Alfredo Conde e Freixanes, ou xornalistas como Francisco Campos e Blanco Campaña; xunto a unha ringleira de académicos da RAG, fiscais e xuristas, arquitectos, economistas, enxeñeiros, empresarios, profesores, intelectuais... O segundo acto foi en Vigo o 1 de marzo deste ano 1999, asinando o documento preto cen persoas. Entre outras, os escritores Francisco Carballo, Agustín Fernández Paz e Silvestre Gómez Xurxo. E o terceiro foi en A Coruña o pasado 9 de Marzo, asinando o documento máis de corenta persoas; entre outras, Manuel María, Manolo Rivas e Felipe Senén. Estanse a preparar actos paralelos en Lugo e Ferrol.

"Abrañame as misas nas que os cregos, que son de natural unha auténtica canteira de falantes -escribe Helena Villar Janeiro- mudan de lingua ó cambiaren de roupa para seguir interpoñendo un idioma alleo entre Deus e as almas. E mentres isto non cambia, no meu altar particular boto cada mañá unha humildísima oración para reparar en algo o agravio lingüístico da súa Igrexa: *Chegou o sol da amencida! Na súa lingua canta o galaf! Eu ó meu Deus cada mañá no meu idioma hei de louvalo*".

Boas palabras para poñer remate a este artigo sobre unha aposta esperanzada e necesaria, que o pobo galego exprese na súa lingua propia as súas realidades e sentimentos máis fondos -para moitos os sentimentos relixiosos-, como vai facendo xa desde o século literario ós eidos políticos, xurídicos e técnicos. E así entre todos ir construído unha verdadeira "Galiza liberada". ♦

